

بسمه تعالی
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان همدان
معاونت آموزشی
مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه

فرم طراحی برنامه درسی

همکار محترم.....

از آنجا که طراحی برنامه درسی به عنوان یکی از ابزارهای اصلی فعالیت مدرسین مطرح می باشد و در همه دانشگاهها و مراکز آموزشی به عنوان یک روش علمی و ضروری مورد استفاده قرار می گیرد ، لذا جهت پیش بینی سیر تدریس و توجه به اهداف آموزشی دانشجویان و ارتقاء مهارت جنابعالی و توسعه این مهارت ، تکمیل فرم طرح درس ضروری به نظر می رسد .

کمیته طرح درس

بخش اول:

۱ - مشخصات مدرس

دانشکده: بهداشت

گروه آموزشی: اپیدمیولوژی

نام و نام خانوادگی مدرس: دکتر امین دوستی ایرانی

مدرک تحصیلی: دکتری تخصصی

مرتبۀ دانشگاهی: استادیار

پست الکترونیک: a.doosti@umsha.ac.ir

۲ - مشخصات درس

عنوان درس: اپیدمیولوژی بیماری‌های واگیر

تعداد واحد: ۲ نظری ۲ عملی: ۰

نوع درس: نظری

دروس پیش نیاز برای این درس: هم‌نیاز با اصول اپیدمیولوژی

سال تحصیلی: ۱۳۹۹-۱۴۰۰ نیمسال اول نیمسال دوم ترم تابستانی

۲ - مشخصات فراگیران

رشته تحصیلی: اپیدمیولوژی

مقطع: کارشناسی ارشد

تعداد فراگیران: ۶ نفر

* در صورتیکه بیش از یک مدرس درس فوق را تدریس می نمایند، لطفاً تعداد واحد یا مجموع ساعاتی را که جنابعالی تدریس می فرمایید، قید نمایید.

بخش دوم:

۱- اهداف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با مفاهیم و مسائل اپیدمیولوژی بیماری‌های واگیردار و روش‌های اپیدمیولوژیک اختصاصی برای مطالعه آنها

شرح درس: در این درس روش‌های مطالعه بیماری‌های واگیر آموزش داده می‌شود و شاخص‌های بیماری‌های عفونی شایع در کشور بحث می‌گردد.

۲- برنامه زمان بندی درس:

اهداف کلی هر جلسه	عنوان مبحث جلسه	ردیف
آشنایی دانشجویان با اهمیت بیماری‌های واگیر و بار این بیماری‌های در سطح ایران و جهان	مقدمه و اهمیت بیماری‌های واگیردار معرفی و آشنایی دانشجویان با پرومد (proMED-mail)	۱
آشنایی دانشجویان با واژه‌های اختصاصی اپیدمیولوژی بیماری‌های واگیر و کاربرد آنها	واژه‌ها و مفاهیم کلی	۲
آشنایی دانشجویان با ویژگی‌های اپیدمیوژیک این بیماری‌ها و چالش‌های کنترل آنها.	اختصاصات اپیدمیولوژی بیماری‌های واگیردار	۳
آشنایی دانشجویان با اپیدمیولوژی بیمارهای عفونی نوپدید و بازپدید	اختصاصات اپیدمیولوژی بیماری‌های واگیردار	۴
آشنایی دانشجویان با عوامل خطر اجتماعی بیماری‌های عفونی و انواع مطالعات در این زمینه	اختصاصات اپیدمیولوژی بیماری‌های واگیردار	۵
آشنایی دانشجویان با مدل‌های ریاضی در اپیدمی‌ها و کاربرد آنها در اپیدمیولوژی بیماری‌های واگیر	مدل‌های ریاضی برای بررسی اپیدمی‌ها	۶
آشنایی دانشجویان با شاخص‌های اندازه گیری عفونت‌زایی	اندازه‌گیری عفونت زایی	۷
آشنایی دانشجویان با سیر طبیعی بیماری‌های واگیردار شایع در ایران	سیستم اطلاعات جغرافیائی (GIS)،	۸
آشنایی دانشجویان با سرواپیدمیولوژی و کاربرد آن در کنترل بیماری‌های عفونی	سرواپیدمیولوژی تایپینگ مولکولی و آنالیز خوشه ای	۹
آشنایی دانشجویان با انواع الگوهای تماس در بیماری‌های واگیردار و راهکارهای مقابله با این بیماری‌ها بر اساس نوع الگوهای تماس	مطالعه الگوهای تماس در بیماری‌های واگیردار	۱۰
آشنایی با انواع ایمنی در برابر بیماری‌های عفونی آشنایی با فرایندهای ارزیابی واکسن و فازهای مطالعاتی برای این ارزیابی.	اپیدمیولوژی واکسیناسیون	۱۱
آشنایی دانشجویان با نحوه محاسبه کارایی واکسن، پوشش واکسیناسیون، بررسی عوارض جانبی و اثربخشی واکسیناسیون	اپیدمیولوژی واکسیناسیون	۱۲
آشنایی دانشجویان با نظام‌های مراقبت بیماری‌های واگیر و نظام جاری مراقبت بیماری‌ها در ایران	مراقبت جاری از بیماری‌های واگیردار	۱۳
آشنایی دانشجویان با نظام مراقبت سندرمیک و کاربرد آن در اپیدمیولوژی بیماری‌های واگیر	مراقبت جاری از بیماری‌های واگیردار	۱۴
آشنایی با مفاهیم استنتاج علیتی در زمینه اپیدمیولوژی بیماری‌های واگیر و همه‌گیری‌ها	استنتاج اپیدمیولوژیک در بررسی همه-گیری‌ها	۱۵
آشنایی دانشجویان با مراحل کنترل و بررسی طغیان	برنامه‌های کنترل طغیان	۱۶
	ارزیابی دانشجویان	۱۷

۳- برنامه درسی جلسات:

اهداف مورد انتظار از دانشجویان	اهداف کلی هر جلسه	جلسه
دانشجو اهمیت بیماری‌های واگیر در ایران و جهان را تشریح کند. دانشجو مفهوم بار بیماری‌های واگیر را تشریح کند. دانشجو بار بیماری‌های واگیر شایع در ایران و جهان را بداند.	آشنایی دانشجویان با اهمیت بیماری‌های واگیر و بار این بیماری‌ها در سطح ایران و جهان معرفی و آشنایی دانشجویان با پرومد (proMED-mail)	(۱)
دانشجو مفهوم واژه‌های اپیدمیولوژی بیماری‌های واگیر را بداند. دانشجو کاربرد واژه‌های اختصاصی اپیدمیولوژی بیماری‌های واگیر را بداند و با ذکر مثال بیان کند.	آشنایی دانشجویان با واژه‌های اختصاصی اپیدمیولوژی بیماری‌های واگیر و کاربرد آنها	(۲)
دانشجو چالش‌های کنترل بیماری‌های عفونی را بداند. دانشجو چالش‌های کنترل بیماری‌های عفونی را از نظر اپیدمیولوژی بیماری‌های عفونی با ذکر مثال تشریح کند.	آشنایی دانشجویان با ویژگی‌های اپیدمیوژیک این بیماری‌ها و چالش‌های کنترل آنها.	(۳)
دانشجو تعاریف نوپدید و بازپدید را بداند. دانشجو انواع گروه‌های بیماری‌های عفونی نوپدید و بازپدید را با ذکر مثال تشریح کند. دانشجو عوامل موثر بر ایجاد نوپدیدی و بازپدیدی بیماری‌های عفونی را با ذکر مثال تشریح کند. دانشجو عوامل موثر بر ایجاد نوپدیدی مقاومت‌های دارویی را تشریح کند.	آشنایی دانشجویان با اپیدمیولوژی بیمارهای عفونی نوپدید و بازپدید	(۴)
دانشجو عوامل خطر اجتماعی بیماری‌های عفونی را بشناسد. دانشجو انواع مطالعات در زمینه عوامل خطر اجتماعی بیماری‌های عفونی را با ذکر مثال تشریح کند.	آشنایی دانشجویان با عوامل خطر اجتماعی بیماری‌های عفونی و انواع مطالعات در این زمینه	(۵)
دانشجو مفاهیم پایه مدل‌سازی بیماری‌های عفونی را بداند. دانشجو مفاهیم شاخص‌های گسترش بیماری‌های عفونی را بداند و رابطه	آشنایی دانشجویان با مدل‌های ریاضی در اپیدمی‌ها و کاربرد آنها در اپیدمیولوژی بیماری‌های واگیر	(۶)

جلسه	اهداف کلی هر جلسه	اهداف مورد انتظار از دانشجویان
		آنها را با پوشش واکسیناسیون و ایمنی گروهی بیان کند
(۷)	آشنایی دانشجویان با شاخص‌های اندازه‌گیری عفونت‌زائی	دانشجو شاخص‌های اندازه‌گیری عفونت‌زایی را با ذکر مثال تشریح کند.
(۸)	سیستم اطلاعات جغرافیائی (GIS).	دانشجو کاربردهای سیستم اطلاعات جغرافیایی را در اپیدمیولوژی بیماری-های واگیر تشریح کند
(۹)	آشنایی دانشجویان با سرواپیدمیولوژی و کاربرد آن در کنترل بیماری‌های عفونی	دانشجو اصول و مفاهیم سرو اپیدمیولوژی را بداند. دانشجو کاربردهای سرواپیدمیولوژی را در کنترل بیماری‌های عفونی با ذکر مثال تشریح کند.
(۱۰)	آشنایی دانشجویان با انواع الگوهای تماس در بیماری‌های واگیردار و راهکارهای مقابله با این بیماری‌ها بر اساس نوع الگوهای تماس	دانشجو الگوهای تماس بیماری‌های عفونی شایع در ایران را با ذکر مثال تشریح کند.
(۱۱)	آشنایی با انواع ایمنی در برابر بیماری‌های عفونی آشنایی با فرایندهای ارزیابی واکسن و فازهای مطالعاتی برای این ارزیابی.	دانشجو انواع ایمنی در برابر بیماری‌های عفونی را بداند. دانشجو فرایندهای ارزیابی واکسن را بداند. دانشجو فازهای مطالعاتی برای ارزیابی واکسن را تشریح کند.
(۱۲)	آشنایی دانشجویان با نحوه محاسبه کارایی واکسن، پوشش واکسیناسیون، بررسی عوارض جانبی و اثربخشی واکسیناسیون	دانشجو بتواند مفهوم کارایی واکسن را تشریح و آن را با ذکر مثال محاسبه کند. دانشجو بتواند مفهوم پوشش واکسیناسیون و نحوه محاسبه آن را با ذکر مثال تشریح کند. دانشجو مفهوم اثر بخشی واکسیناسیون را تشریح کند. دانشجو نظام مراقبت عوارض جانبی واکسیناسیون را بداند.
(۱۳)	آشنایی دانشجویان با نظام‌های مراقبت بیماری‌های واگیر و نظام جاری مراقبت بیماری‌ها در ایران	دانشجو انواع نظام‌های مراقبت بیماری‌های عفونی را بشناسد. دانشجو کاربرد هر نوع نظام مراقبت را با ذکر مثال تشریح کند. دانشجو نظام مراقبت جاری بیماری‌های عفونی در ایران را بشناسد.
(۱۴)	آشنایی دانشجویان با نظام مراقبت سندرمیک و کاربرد آن در اپیدمیولوژی بیماری‌های واگیر	دانشجو اهمیت و کاربرد نظام مراقبت سندرمیک را با ذکر مثال تشریح کند.

اهداف مورد انتظار از دانشجویان	اهداف کلی هر جلسه	جلسه
دانشجو مفهوم علیت در زمینه بیماری‌های عفونی را بداند. دانشجو بتواند بین ارتباط و علیت تمایز قایل شود و ارتباط را از علیت تشخیص دهد. دانشجو انواع خطاها در مطالعات اپیدمیولوژیک بیماری‌های واگیر را بشناسد.	آشنایی با مفاهیم استنتاج علیتی در زمینه اپیدمیولوژی بیماری‌های واگیر و همه-گیری‌ها	۱۵
دانشجو مراحل بررسی یک طغیان را بشناسد. دانشجو بتواند مراحل بررسی طغیان را با ذکر مثال تشریح کند.	آشنایی دانشجویان با مراحل کنترل و بررسی طغیان	۱۶
	امتحان	۱۷

شرح کار عملی دانشجویان

بررسی هفتگی سایت پرومد (ProMed) برای بررسی طغیان بیماری‌های واگیر در نقاط مختلف جهان و گزارش نتایج آن به کلاس در هر جلسه جستجو و ارائه فهرست حداقل ۱۰ بیماری واگیر مهم ایران و دنیا و مقایسه ترتیب این بیماری‌ها برحسب:

- آمار مرگ و بار بیماری‌ها،
- اپیدمیولوژی و گزارش توصیفی - تحلیلی بیماری‌های واگیر مهم شامل:
  - مقدمه و تعریف،
  - بار بیماری،
  - اندازه‌های توصیفی و روند زمانی،
  - سیر طبیعی،
  - عوامل خطر و ترسیم شبکه علیت،
  - اهداف هزاره سوم مرتبط با بیماری،
  - برنامه‌های پیشگیری،

- کنترل و مراقبت در جهان و ایران،
- توزیع جغرافیایی در ایران و جهان،
- معرفی کنگره ها و همایش های مرتبط در ۱۰ سال گذشته در ایران و جهان،
- ارائه مصاحبه با یک بیمار یا ارائه یک کلیپ آموزش مرتبط،
- ارائه خلاصه و پیام های کلیدی مقالات ایرانی چاپ شده مرتبط،
- معرفی سایت های مهم اینترنتی مرتبط در ایران و جهان،
- دستورالعمل کشوری پیشگیری،
- کنترل و مراقبت،
- دستورالعمل سازمان جهانی بهداشت برای پیشگیری، کنترل و مراقبت،
- نقد دستورالعمل کشوری بر اساس مقایسه با دستور العمل سازمان جهانی بهداشت،
- معرفی جدیدترین مقالات متا آنالیز مرتبط در کشور و جهان.

کار عملی بررسی طغیان با استفاده از Case study

بخش سوم : ارزشیابی

الف - روش های امتیاز دهی فعالیتها

ردیف	فعالیت‌های مورد نظر در طول ترم	میزان امتیاز	درصد کل از امتیاز
۱	میزان مشارکت در بحث ها و طرح سوال	۱	۵
۲	حضور فعال در کلاس	۱	۵
۴	ارائه پروژه	۲	۱۰
۶	امتحان پایان ترم	۱۶	۸۰
	جمع	۲۰	۱۰۰

وظایف دانشجوی

رفتار حرفه‌ای

- حضور به موقع و منظم در جلسات
- مشارکت فعال در بحثها

منابع اصلی درس:

۱. شورای نویسندگان با سرپرستی دکتر پروین یآوری: مرجع اپیدمیولوژی بیماری های شایع ایران: جلد نخست- بیماری های واگیر. تهران، انتشارات گپ: ۱۳۹۲، ۵۳۵ (آخرین ویرایش)
۲. وبگاه سازمان جهانی بهداشت (<http://www.who.int>)
3. Krämer A. Kretzschmar, M. Krickeberg, K, (Editors). Modern Infectious Disease Epidemiology: Concepts, Methods, Mathematical Models, and Public Health, Springer New York Publisher, Bielefeld, 2010, 443.
۴. سیاوشی محمدرضا. مصطفوی احسان و نوری عاطفه. راهنمای بررسی و پاسخ به طغیان بیماری های واگیر، انستیتو پاستور ایران: مرکز مدیریت بیماری های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ۱۳۹۳، ۲۰۵.
۵. وبگاه انجمن بین المللی بیماری های عفونی. (<http://www.isid.org/promedmail/promedmail.shtml>)

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- مشارکت فعال در کلاس ۲۰٪ نمره ی کل
ارائه کتبی و شفاهی اپیدمیولوژی و گزارش توصیفی- تحلیلی یک بیماری غیر واگیر مهم ۳۰٪ نمره ی کل
امتحان کتبی پایان ترم ۵۰٪ نمره ی کل

*****

واحد مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه (کمیته طرح درس) آمادگی مشارکت و همکاری با
اعضاء محترم هیئت علمی را در زمینه تنظیم و تجزیه و تحلیل برنامه درسی دارد . لذا در
صورت تمایل دعوت می نمایم که به واحد مطالعات و توسعه دانشگاه مراجعه نمایید .